

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
 celoletno . . . . . K 50.—
 polletno . . . . . „ 25.—
 Posamezna številka . . . . . „ 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnaj si sam!**

Inserati:
 1 mm inseratnega stolpca stane za:
 male oglase . . . . . K 1.—
 uradne razglase . . . . . „ 1-50
 reklame . . . . . „ 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Licitacija navzdol.

V Sloveniji gre SLS. žalostna slava, da jo v hujškariji in demagogiji ne doseže prav nobena druga stranka, da ima v tem oziru SLS. neizpodbiten rekord v Sloveniji.

Takrat, ko so se bližale volitve za ustavotvorno skupščino, je imela SLS. še resne tekmece v licitaciji navzdol. Po volitvah pa je njeno prvenstvo trdno, kajti vse druge stranke so se kolikor toliko poslovile od hujškastva, samo SLS. je ostala zvesta sebi in nizkim koritarskim interesom svojih voditeljev.

Unesli so se socialni demokrati in zamenili svoj rdeče vpjoch plakato v republiki s hišnim redom posestva v Belgiji, unesli so se narodni socialisti in spravili svojega volilnega pometaja, ki so ga vozili po Ljubljani, unesli so se komunisti, ki jim je državna oblast zavezala preglasen jezik in unesli so se celo «avtonomisti», ki so se sami prestrašili praznote svojih argumentov, ko niso dosegli niti tega, da bi pravilno postavili vprašanje o avtonomiji.

Samo SLS. se ni unesla, ampak nasprotno še stopnjevala svoje hujškastvo in danes je to edina stranka, ki na široko propagira licitacijo navzdol ter ubija s tem npravno silo naroda.

Vseeno pa se ponaša SLS. s tem, da je katoliška stranka in da je boriteljica za vzvišena načela Kristusova, vendar je to stranka, ki bogoskrusno odreka vsaki drugi stranki pravico, biti tudi za Kristova načela! Tako je SLS. tista stranka, ki je v besedah za Kristusa, v dejanju pa je najbolj nasprotna njegovim naukom. Toda Kristus je dejal: Po dejanjih jih sodite! Zategadelj se bomo ravnali po tem izreku in po dejanjih sodili SLS. Nobena stvar pa ni za SLS. tako značilna kakor njena licitacija navzdol, ki je v najbolj kričečem nasprotju z vsemi npravnimi nauki, ki je zasmehovanje Tistega, ki je dal svojo kri za odrešenje ljudstva od zmot življenja.

Krščanska vera je rasla in zmagovala vselej, kadar so njeni pristaši smatrali misel za višjo od zemeljskih dobrin. Kakor hitro pa so se pritepli med vrste kristijanov dobičkarji, ki so izrabljali verski čut ljudstva v to, da so zadostili svojim koritarskim pohleptom, v tistem hipu je začela krščanska vera nazadovati in ljudstvo je govorilo o pešanju vere.

V takih časih živimo dandanes. Vera peša, in sicer ne vsled nemoci njenih idej, temveč vsled nekrščanskega ponašanja onih ljudi in onih strank, ki so vzeli, oziroma vzele, v zakup verski čut in ki z brezobzirnim sovraštvom pode iz svoje srede dotičnike, ki nočejo častiti zlatega teleta na enako nesramen način kakor delajo to oni. Vera peša dalje tudi zategadelj, ker je ljudstvo spoznalo laž, ki jo očitno kaže neskladnost besed in življenje verskih voditeljev in ker je z grozo v srcu opazilo, da izpovedujejo izvestni ljudje drugo resnico pred oltarjem božjim in drugo v življenju. Ko je ljudstvo opazilo to nasprotje, je zadvomilo nad vero samo in odtod ona žalostna resnica, da vera peša.

Med tem je bila ustanovljena SLS. ali, kakor se je prej imenovala, krščansko-socialna, oziroma še prej katoliška stranka. Nov razmah naj

bi prinesla ta stranka katoliškemu življenju in na novo naj bi oživela krščansko življenje v deželi. Toda v resnici je dosegla vse kaj drugega.

Osnova vsega krščanskega življenja je misel ljubezni do bližnjega. Še nikoli pa ni nobena stranka v Sloveniji tako zelo razširjala nauka o sovraštvu kakor dela to ravno SLS. Zgodilo se je celo, da je prva klerikalna revija «Čas» prinesla članek, v katerem še sedaj vpliven pristaš SLS. trdi, da je treba zameniti nebeško resnico iz novega testameta o ljubezni do bližnjega s staropisemskim rekom «oko za oko, zob za zob»! Ko je ljudstvo zapazilo to gaženje krščanskih načel in ko je ljudstvo spoznalo, da SLS. ni za nič drugega kakor za njeno politično moč, ko je videlo ljudstvo vso korupcijo in vse njeno nekrščanstvo med vojno, ko so se Kristusovi namestniki z bali sile posvetne gospode in ščuvali na vojno, in ko so zaznali, da SLS. še do danes ni poglala iz svoje srede moža, ki je javno pozival ljudi, naj zasade Srbu nož v prsa, tedaj je ljudstvo vnovič zadvomilo in še bolj kot kdaj prej je postalo očitno, da vera peša.

Tako je bilo mogoče, da smo o preobratu zapazili toliko razuzdanosti, tako je bilo mogoče, da se je o preobratu umaknil poštenjak z grozo v ozadije, ker je videl to silno pokvarjenost ljudstva, zato sta bili mogoči vsa tista propalost in vsa tista lahkoživost, ki ju je pokazal tudi naš narod med vojno in še bolj o preobratu.

Vsi poštenjaki brez ozira na to, ali so katoliški ali ne, so tedaj spoznali, da je treba posvetiti vse delo npravnemu dvigu naroda, in notorični brezverci so bili pripravljeni pomagati tudi klerikalni stranki, ker so upali, da bo posvetila ta stranka vse svoje delo zgolj zmagi krščanskih načel, da bo ta stranka največji pomočnik in boju za npravno preroditev naroda. Toda kruto so se varali vsi, ker SLS. ni imela moralne sile, da bi pričela z licitacijo navzgor, temveč, koruptna v svojem jedru in vodena od znanih brezvercev, je poznala samo najnizkotnejši boj za svojo moč in odtod njena licitacija navzdol.

Kaj briga voditelje SLS., da ni prav nobena stvar tako protivna Kristusovim naukom kakor ravno licitacija navzdol. Ko je živel Kristus, je živelo ljudstvo v čisto drugačni bedi kakor živi dandanes. Tisoči in tisoči, da, večina ljudstva je bila tedaj brez vsakršnih pravic, množica, ki so jo na javnih trgih prodajali mogotcem v njih telesno in duševno uporabo. In vendar Kristus ni učil množic sovraštva do teh ljudskih zatiralcev, temveč jih opozarjal samo na ljubezen ter polagal vso silo svojega nauka na notranjo izpolnitev ljudi s popolnim prezirom posvetne moči.

To je bila najvišja licitacija navzgor, da rabimo za prelepi Kristusov nauk sicer neprimeren izraz, kar ga pozna svet. Ta licitacija navzgor je dvignila ljudstvo, kajti s kazanjem visokih idealov se je dvignila tudi ljudska duša, se oprostila najhujših izrodov materializma in duševnost, prisrčnost in ljubezen so prišle v ljudsko življenje.

V skladu s tem naukom molji še dandanes pri sv. maši duhovnik «Sursum corda!» (Srca kvišku!) in v skladu s tem naukom bi morala tudi SLS. propagirati licitacijo navzgor in ne navzdol.

Toda kaj vidimo? Brez izjeme vsi klerikalni listi uče samo sovraštvo. Na deželi se ne stori ničesar proti moralnemu propadanju ljudstva in vse delo SLS. je posvečeno zgolj hujškariji proti državi, davkom itd. Nikjer nobene besede za moralno preroditev ljudstva in nikjer nobenega dejanja za res pravo krščansko poštenost in ljubezen!

Zategadelj peša vera še naprej, zaradi tega propada ljudstvo moralno, zato ne prenehava korupcija ter spričo tega zmaguje sebičnost in napoveduje vsako delo le sovraštvo in ne ljubezni.

V dvanajsti uri vprašujemo Vas, redke prave katoličane v SLS., kako dolgo boste še podpirali to pregrešno licitacijo navzdol SLS.? Ali ne čutite, da ste s svojim molkom sokrivi vseh zlih posledic, ki jih rodi hujškastvo političnih koristolovcev? Ali se res ne zavedate, da boste morali dajati enkrat račun za to, da ste vsled bojazljivosti ali duševne le-

Kako so oškodovali ljudstvo in državo.

Pod tem naslovom je prinesel «Pijani gospodar» članek, v katerem po svoje laže o prodaji volov in ovac. Njegova laž je tako očita in obenem tako značilna, da bi bil greh, če je ne bi razkrinkali pred svetom.

V Sloveniji je poročal prvi «o volovski kupčiji» «Slovenec». Dasi se «Slovenec» ponaša s tem, da je inteligentno glasilno klerikalne stranke, je vendar njegovo poročilo znak take neinformiranosti, da je naravnost sramota.

Po «Slovencu» je zagrabil za kost «Domoljub», ki je «Slovenčev» nevednosti dodal še nekaj zlobnih opomb. Vse to pa je pogrel nato v svoji znani kuhinji laži in obrekovanj mariborski «Pijani gospodar» ter objavil uvodoma omenjeni članek. Če odgovorimo torej «Gospodarju», odgovorimo s tem vsem trem klerikalnim dikam «katoliškega» časopisja in poštenjaki naj nam zategadelj oprostite, da se sploh pečamo z umazaniam «Pijanimo gospodarjem».

Ugotovimo najprej nevednost in neinformiranost «Gospodarjevo»!

1.) Pri prodaji goveje živine, ovac in konj, ki jih prejmejo srbski kmetje v kritje škode, provzročene po Nemcih, sploh ne gre za državno, temveč za privatno imetje. Država je bila le posrednica za odškodnino in je imela kot taka nalogo, razdeliti prejeto živino med oškodovane kmetovalce.

2.) Pokazalo pa se je, da je neposrednja (direktna) razdelitev živine nemogoča, in sicer iz več vzrokov. Prvič je oddala Nemčija premalo konj (da govorimo za enkrat samo o teh) in zato ne bi mogel dobiti vsak kmetovalec konja. Drugič je najbrže tudi «Gospodarju» znana resnica, da nista nikdar dve živali enaki in zato ne bi mogel niti sam papež razdeliti živine tako, da bi bilo z razdelitvijo vsem ustrezno.

3.) Prevozni stroški za živino so znašali sprva nad 1000 dinarjev, pozneje pa že 1100 dinarjev za konja. Če bi se torej konji razdelili med kmetovalce, bi moral vsak kmetovalec

nobe mirno gledali propadanje morale, dasi bi jo lahko preprečili?

Ne moremo storiti nič drugega kakor svariti in postaviti proti klerikalni licitaciji navzdol licitacijo navzgor. Mogoče je sicer, da trenutno zaradi tega ne bomo zmagali tako kakor bi vsled svoje ideje morali zmagati, toda zato je naša zmaga tem gotovejša in njen obstoj tem trdnejši. Nočemo, da bi bila na zmagovitem vencu Stare pravde tudi le sled pege, temveč mi hočemo, da bo ves venec tako sijalen in tako blesteč kakor je kristalnočista misel, zaradi katere smo podvzeli boj za Staro pravdo.

Zategadelj bomo slejkoprej tisti, ki bomo licitali navzgor, in zategadelj bomo slejkoprej v boju s SLS., ker hočemo in moramo rešiti narod pred propadom, iz katerega ga ne reši nobena sila, če sledi klerikalni licitaciji navzdol.

Tu poštenjaki, tu katoliki — tam nepoštenjaki, tam izkoriščevalci katolicizma!

Pošteno kmetško ljudstvo, kje je Tvoje mesto? Odloči se pravočasno, če Ti je mar Tvoj duševni in telesni blagor!

plačati za konja vsaj 1100 dinarjev, ker bi država ne mogla prevzeti stroškov za prevoz konjev. (Če bi pa država to vseeno storila, bi morala kriti te izdatke z novimi davki, oziroma z drugimi besedami: naši kmetje bi plačevali konje srbijskim kmetom. To bi menda dišalo «Gospodarju»!

4.) Živina se more razdeliti samo, če se proda in nato izkupiček razdeli med oškodovane kmete, kajti dinar je dinar in razdelitev se izvrši brezhibno. Spričo tega je bilo sklenjeno, živino prodati.

5.) Samoposebi se tudi razume, da bi bilo neoprostljivo, če bi se živino prodajalo šele potem, ko se je že za grlo plačalo po 1100 dinarjev prevoznih stroškov. Zaraditega se je sklenilo, živino prodati že v Nemčiji, da se prihranijo na ta način prevozni stroški. Pri tem so se uvaževala nastopna dejstva: Živina je prispela iz Nemčije tako pozno, da so si med tem časom srbski kmetje po večini že sami nabavili najpotrebnejšo živino. V prečanskih krajih, to je pri nas in na Hrvaškem, smo imeli namreč živine celo preveč, vsled česar je bilo v interesu našega kmeta, da je kupoval srbski kmet živino pri nas in da se ni živina še uvažala v državo. (Klerikalci kot mestna gospoda bi pa hoteli, da bi živino uvažali v državo!) Končno se je tudi izkazalo, da se absolutno ne izplača prodajati živine v državi, ker bi se izvršila prodaja na škodo kmetov. Prvi konji so se prodajali še po 2400 dinarjev, zadnji pa že po 600 dinarjev. Brezvestni špekulanti so namreč raztrosili vest, da ni treba kupovati «državnih» konjev, ker bodo pozneje zastoj. (Omenili smo že, da ti konji niso bili last države, temveč last oškodovanih kmetov.) In ker so konji, živeči v novih razmerah, bolehal, deloma kar poginjali, so začeli špekulanti celo govoriti, da so konje Nemci zastupili. Tudi to gorostasno vest so verjeli lahkoverni kmetje, in sicer samo v svojo škodo,

in v korist špekulantov, ki so iztihotapljali konje nato na Grško.

Vse te izkušnje je imela vlada že takrat, ko se je morala kar hitro odločiti, ali se naj uvozijo goveja živina in ovce, ki bi jih bilo treba prevzeti že dne 10. decembra, ali naj se živali prodajo že v Nemčiji.

Po vseh izkušnjah s konji ni mogla vlada storiti nič drugega, kakor skleniti prodajo živine že v Nemčiji. Naglašamo, da ni bil to sklep ministra za kmetijstvo, tovariša Puclja, temveč sklep celokupne vlade, vsled česar ni odgovoren za prodajo samo minister Pucelj, ampak je odgovorna za prodajo celokupna vlada.

Kakor hitro je bilo sklenjeno, prodati živino že v Nemčiji, tedaj pa je bilo tudi treba poskrbeti za kupce, in sicer če le mogoče za take, ki bodo kupili vso živino skupaj. Premisliti je treba namreč to-le:

Če bi ne bilo kupcev, ki bi kupili vso živino, tedaj bi se v Nemčiji odprodajala živina kosoma. Dobra in najboljša živina bi se prodala takoj, slaba bi seveda ostala. Izdatki za vzdrževanje živine bi bili ogromni. Pomisliti je med drugim samo na prehrano živine, na komisijo, ki bi morala nadzirati prodajo, in na stojnino, ko je vendar človeško nemogoče, da bi se 17.000 glav govedine in 60.000 ovac prodalo posamezno kar v enem dnevu. Končno je treba vpoštovati še najvažnejše. Nemška vlada je namreč uradno naznanila, da ne more jamčiti za kuge prosto živino. Ker mi nikakor nismo mogli dovoliti, da bi se uvažala okužena živina, je Nemčija izjavila, da ne more pristati na to, da bi se zavrnilo celotni transporti živine, če bi se pri enem ali drugem transportu našla okužena živina, temveč le na to, da se izločijo iz transporta že bolne živali, ki se vrnejo potem v posameznih vagonih. Da je bilo to nesprejemljivo, je jasno, kajti kdo bi naj jamčil, da ni okužena tudi tista živina, ki je bila med vsem transportom skupaj z že okuženo živino. Zategadelj se živina ni mogla pustiti v državo, ampak se je morala iz ozirov do lastne živino-reje prodati že v Nemčiji.

Iz vsega tega sledi:

1.) Živina se je morala prodati že v Nemčiji.

2.) Kupčija je morala biti sklenjena že do dne 1. decembra, najkeseje pa tako, da je mogel kupec že dne 10. decembra pričeti s sprejemanjem živine.

3.) Javna dražba v Nemčiji je bila izključena, ker je bila nemogoča.

V svrhu, da zadosti vsem zahtevam dobrega gospodarstva, je pozvalo ministrstvo vse naše večje tvrdke, ki se pečajo s prodajo živine, glede nakupa te živine in da se v ta namen udeležijo licitacije. (Na manjše tvrdke se ni moglo ozirati, kajti če bi se spustila država v podrobno razprodajo živine, bi stroški za razprodajo živine pobrali večino dohodkov.) Na drugi strani je morala položiti vsaka tvrdka en milijon dinarjev kavicije, kar manjše firme niso zmogle.

Pozivu ministrstva se je odzvalo 11 tvrdk. Ker prva licitacija ni uspela, se je vršila dva dni kesneje druga dražba, pri kateri je bila sklenjena pogodba glede prodaje živine s tvrdko «Promet» v Zagrebu, ki je stavila najvišje ponudbe.

Vsako grlo goveje živine, brez ozira na to, ali je krava, tele ali vol,

se je prodalo po 6240 kron. Med živino je bilo 11.960 krav in telet in samo 5675 volov in bikov, starih eno do poldrugo leto. Če je živina zdrava ali bolna, to je bila samo kupčeva stvar. Kupcu se dalje niso pripoznale nobene ugodnosti in grda laž je, da bi se le količjak oprostila ta živina uvozne carine. Ovce pa so se prodale po 186 kron, toda s pogojem, da velja kupčija šele tedaj, če država ne bi bila v stanu prodati ovce za višjo ceno na domačem trgu. Če bi jih država prodajala na domačem trgu, bi jih morala oddajati po 186 kron, katerim bi se moralo pristeti še prevozne stroške, ki bi znašali zopet okoli 100 dinarjev.

Pozivljamo vse tiste, ki se pečajo s prodajo živine, da povedo, če bi oni živino bolje prodali. Da ima pri tem kupec tudi svoj dobiček, je verjetno, ker kdo bi kupoval v izgubo. Trdimo pa, da je ta dobiček, ne glede na to, da je silno dvomljiv, vendar tako nizek, da se ga more vedno in povsod zagovarjati.

To je suha in gola resnica o prodaji živine, ki je za vsakega poštenjaka in nepristranskega gospodarja jasna in zadostna. To pa izpričuje tudi glasilo G. Protiča «Radikal», ki je pisalo v svoji številki z dne 29. novembra to-le: «Afera z živino iz Nemčije. Vzdržali smo se do sedaj, govoriti o tej stvari. Čakali smo, da bomo popolnoma informirani. More se reči, da je nastopilo to, ko je g. minister za kmetijstvo izdal svoje pojasnilo, ki ga tudi mi prinašamo v današnji številki.» (Mi smo ga priobčili v zadnji številki «Kmetijskega lista».) «Radikal» pravi s tem, da je uradno pojasnilo ministra za kmetijstvo popolnoma zadostno in da je s tem stvar dovolj pojasnjena. V svojih nadaljnjih izvajanjih pa «Radikal» ostro obsoja one, ki so «razkrili» to afero in imenuje njih nastop «škandal».

Končujemo s to sodbo g. Protiča, ki ga sicer tako zelo hvalijo naši klerikalci in ki je zadnje upanje g. drja. Korošca. To pa, da bi odgovarjali še posebe na laži in klevete «Pijanega gospodarja», smatramo pod svojo častjo in tudi za nepotrebno, ker je naše mirno in stvarno poročilo najhujša obsodba klerikalnih klevetnikov.

Zakonodajni odbor.

V Beogradu, dne 2. decembra 1921.

Na včerajšnji in predvčerajšnji seji je razpravljal zakonodajni odbor o zakonskem predlogu glede zavarovanja delavcev za primer bolezni, nesreče, onemoglosti, starosti in smrti. Ta zakon je velikanske važnosti in velika dobrot za naše delavstvo sploh. V zmislu zakona bi imeli pristati obveznemu zavarovanju vsi industrijski, obrtni in mestni delavci. To zavarovanje je pa poleg tega jako velike važnosti tudi za naše kmetijske delavce in njih družine. Uvidevši to, je naš član v zakonodajnem odboru, poslanec Drofenik, tako pri glavni kakor pri podrobni razpravi v daljšem govoru utemeljil važnost in potrebo zakona in naglasil dolžnost države, da skrbi v isti meri kakor za drugo delavstvo tudi za stalno kmetijsko delavstvo (viničarje, oskrbnike, lesarje, žagarje) in posle. Sprejet je bil med podrobno razpravo predlog poslanca Drofenika, «da pripadajo k zavarovanju tudi stalni kmetijski delavci in posli pod istimi pogoji kakor vse drugo delavstvo. Minister za socialno politiko se obveže, da predpiše najkasneje v enem letu za izvršitev tega zavarovanja poseben pravilnik». V zakon se je sprejela tudi določba, da morajo biti v vsej organizaciji zavarovalnice zastopani do ene polovice delavci in do druge polovice delodajalci. Na ta način je bilo zavarovano, da ne bodo te zavarovalnice sinekure za razne politične agitatorje kakor se je to na žalost godilo pri bolniških blagajnah, temveč da bodo služile resnično svojemu namenu, to je zaščiti in zavarovanju delavca tedaj, ko je najbolj potreben, to je ob bolezni in nesreči.

Pokrajinske vesti.

(Seja načelnštva SKS.) bo v ponedeljek dne 12. decembra ob devetih dopoldne. Ker je decembra red seje jako važen, zato bodi udeležba polnoštevilna!

(Odprava občinskih sodišč.) Kratka bo slava ljubljanskega občinskega sodišča. Mariborskemu sodišču je že odklenalo, sedaj pa pridejo na vrsto tudi ostala taka sodišča. Zakonodajni odbor je namreč sklenil, da je ukiniti občinska sodišča, ki naj odstopijo vse svoje posle okrajnim sodiščem. Le-ta bodo odloj poslovala kot draginska sodišča, prizive bodo pa reševala okrožna sodišča, ki bodo pregledala tudi vse dosedanje salomonske razsodbe občinskih sodišč. Na veliki boben so obešali socialisti in klerikalci vest, kako bodo z občinskimi sodišči pobijali draginjo, v resnici pa so se le osmešili, kajti občinska sodišča so bila zelo neslavna in jako protikmetško ustrojena. Vi, kmetje, pred vsem okoličani, pa si zapomnite, da so bili klerikalci tisti, ki so Vas hoteli z občinskimi sodišči spraviti na kolena. Da, da, gospoda bi pač rada po ceni in dobro jedla, če kmet ne more oddajati svojih pridelkov v izgubo, pa hajdi v obliki sodišč z bičem po njem!

(Politična neokusnost.) V zadnji številki «Sela», glasila zemljoradnikov, je bila napadana na najbolj prostaški način naša stranka. Zato na ta izbruh neotesanosti ne bomo odgovorili. Vendar smatramo za potrebno, pribiti nesresnico, ki jo razširja «Selo». Ni resnica, da bi se naša stranka ponujala zemljoradnikom, temveč resnica je, da so pred kongresom v Veliki Planji zemljoradniki sami prišli s pregovori. In če smo mi izvolili delegate za pogajanja, smo storili to zategadelj, ker nas je k temu g. Avramovič pozval. Sicer bi pa mogli glede te stvari zapisati še marsikaj. Končno le še to-le: To postavljanje in to bahanje, ki ju uganja «Selo» proti nam, je več kot smešno. Tedaj, kadar bo imelo «Selo» vsaj polovico toliko naročnikov kakor «Kmetijski list», naj prične nam groziti. Dokler pa tega števila ni doseglo, stori bolje, če skrbi za pokret kmetijske misli v Srbiji in če ne izliva sirovosti in neotesanosti na nas.

(S prikritimi kvartami) da igramo vsi, laže «Pijani gospodar» in potvarja «Kmetijski list». Ugotavljamo, da smo mi pisali, naj naši ljudje ne razkriče vsega nasprotnikom, pri tem pa pristane vendar ničesar ne zamolče. «Gospodar» je torej na način, ki je za urednika nedostojen, potvoril resnico in tako dokazal, da je on tisti, ki igra s prikritimi kvartami.

(Viničarji!) Kdor od Vas še ne ve, kaj je višek laži, naj prebere članek «Viničarji in žganjkuha» v «Slovenskem gospodarju» z dne 1. decembra! Razen naslova je namreč vse, pa prav vse grda laž in še grša sleparija, kar mora izpredvideti vsakdo, če le količ-kaj misli s svojo glavo.

(Slovenec, «Domoljub», «Straža», «Pijani gospodar» in vsi drugi klerikalni listi, kje ste?) Dan na dan ponavljate, kako je treba skrbeti za versko vzgojo in dan na dan rohnite o slabem berilu. Če mislite resno in če vam je vera res tako pri srcu, potem je pač vaša sveta dolžnost, da opozorite starše na nevarno vsebino knjige, ki jo je letos izdala Mohorjeva družba in ki jo je napisal ljubljanski škof. Také stvari, kakršne se tam obravnavajo, smatramo mi kmetje za javno pohujšanje. Naš kmet še ni padel tako nizko, da bi javno obravnaval zakonske tajnosti, niti najmanj pa ne pustita noben krščanski gospodar in nobena krščanska gospodinja, da bi smeli dobiti otroci v roke tako knjigo, kakršno je napisal ljubljanski škof. Kam smo prišli, da preseba škof take knjige, ki jih je treba skrivati pred otroci! Ali res ni več sramežljivost na svetu, ali je res pohujšanje že tako splošno, da ne poznamo več sramu niti v najzasebnejših stvarih? — Toda če nimajo nekateri ljudje nobene sramežljivosti, naši starši jo imajo. Zategadelj starši brez razlike na stranko in stan: **Letošnjo škofovo knjigo v peč ali pa pod ključ**, da ne pride otrokom v roke, da se ne pohujšajo oni, ki Vam morajo biti najdražje na svetu! Prav zelo se čudimo, da drugi duhovniki take gorostasnosti mirno trpe. Kdo naj ima po škofovi knjigi še spoštovanje do duhovnikov? Namesto, da se zaganjate tako zelo v samostojneže, ki živijo počestno in krščansko, pometajte raje pred svojim pragom in predvsem ne pohujšajte mladine!

(Za tiskovni sklad SKS.) je nabral tovariš Franc Kržan ml. v Globokem lepo vsoto 574 kron, in sicer na točnjni vina. Tovariši, sledite vzgledu in skrbite, da bo tudi drugod točnja vina v korist kmetijski misli!

(Razpisana je) služba veterinarskega referenta v Murški Soboti. Natančnejša določila so razvidna iz razpisa v «Uradnem listu pokrajinske uprave za Slovenijo» št. 145.

(Rovte nad Logatcem.) Naj izvedo enkrat cenjeni čitatelji, kako se imamo v tem gorskem kotu. Tudi do nas je prodrla zavest «Stare pravde». Treba bo seveda še dosti vztrajnega dela, preden se bodo vsem kmetovalcem odprle oči; posebno pa bo treba skrbeti za večje razširjenje našega izvrstnega «Kmetijskega lista», da bo v stanu vedno razkrinkavati vse «Lažljubove» nakane. Ne zadostuje pa namreč, da le

soglašamo vsak zase z našimi načeli, ampak treba je, da se javno pokažemo, kaj smo in kaj hočemo. Vobče vlada v vsem okraju splošno mrtvilo. Ni nobenega pravega zanimanja za javno življenje in delovanje. Potreben je zelo krajevni odbor SKS. Tudi za delovanje občinskega odbora kakor tudi kmetijskega in konsumnega društva se bodo morali naši pristaši bolj zanimati, kajti to so ustanove, ki potrebujejo sodelovanja vseh slojev, če naj delujejo v splošno korist. Dokler je pa tako kakor dandanes, ni čudno, če se nekateri čutijo za neomejene gospodarje. Čudno se nam tudi zdi, da okrajno glavarstvo ničesar ne ukrene glede razpisa redne občinske volitve, e, katere ni bilo že deset let! Do sedaj sta bili vzrok temu vojna in bivša laška okupacija — kaj pa sedaj? Zatevajmo tedaj volitve občinskega odbora. Nismo sicer za razdvoj, toda pravica in red naj zavladata povsod! Kaj nam pomaga tak gnil mir? Treba bo menda nevihte, da bo izčistila ozračje. Somišljeniki, zgenite se in bodite samostojni! Pozdrav vsem! — I. B.

(Z Blok.) Gotovo dobi naš g. Viktor dobro provizijo, ker s tako vneto agitira za najbolj pošteno «katoliško» časopise, kakor «Domoljub», «Straža», «Novi čas» i. dr. Zakaj je pa «Kmetijski list» tako osvojažen pri g. Viktorju? Pač zato, ker prinese večkrat kako zanesljivo novico o njegovem vzornem delu. Pravijo, da vera peša, pa saj ni čudno, če se gode take stvari kakor pri nas. Vas Metulje noče imeti mežnarja, katerega si je izbral g. Viktor izmed najzvestejših šusterskičancev. Ker misli večina vaščanov s svojo glavo, zato se je uprla takemu usiljevanju. Toda žujte, kaj je g. Viktor sklenil: dokler se vaščani ne udajo in ne pripoznajo usiljenega mežnarja, **tako dolgo ne bo maš in tudi ne obhajila**. Kajne, kako dober božji namestnik! Torej še celo zakrament za umirajoče se odreka, če se noče ljudstvo dati pod peto g. Viktorja. Zaradi tega so tudi vsi brezverski časopisi prepovedani, ker povedo večših ljudstvu tudi o teh njegovih osrečevalcih. Seveda resnica v oči bode, posebno gospode, ki imajo precej kosmato vest. Zivela samouprava, katero bi vodili tako slamatni možje, ki strašijo po občini, kakor bavljav, ki se vsedel na lonec v koruzi ter nekaj za seboj pustil. Po pridigi dne 27. novembra 1921.

(Iz Novega mesta.) Malokje se čita kak dopis iz našega mesta, ki se je začelo v zadnjem času prav lepo razvijati. To pa silno peče pristaše SLS., posebno odgovornega urednika lističa «Sedanjosti», ki je že po imenu obsojen, da ne doživi velike bodočnosti. Če tudi ne bi poznali izdajatelja in «glavnega» urednika te cunje, nam daje vendarle «Sedanjost» dovolj možnosti, da presodimo tega moža. Dela se izobraznega človeka, list pa piše tako umazano, da bi bilo celo sramotno za cestnega postopača. — Glavno naobraževalno delo tega človeka pa obstoji v tem, da na najbolj barabski način grdi vse, kar ne trobi v rog SLS., posebno pa pristaše naše SKS. Najbolj pa je vzel na piko ministra Puelja, ki je kriv vsega, kar tare našega kmeta in ki je kot poljedelski minister menda sokriv nesreče, da je letošnja suša prizadejala kmetu tako silno škodo. Ali pa misli dični gospod Rakušček, da je samo minister Puelj kriv, če je bil odpuščen iz državne službe in da se mora sedaj kot «dober kristijan» s klevetami maščevati nad svojim bližnjem? Tisto, kar gospod Rakušček tako rad ponavlja, da se je namreč boril kot dobroljovec za našo državo, ne drži. Kaj pomaga, če je nekaj delal za državo, ko pa sedaj tako hujška proti državi. To je ravno tako, kakor če bi dejal pred sodiščem tat, da ga ne smejo kaznovati, ker je bil prej pošten! Zato Vam, gospod Rakušček, dobrovoljstvo ni v čast, temveč v sramoto, ker dvakrat grdo je, da piše dobrovoljce o naši državi tako, kakor delate to Vi! Kvasenje, da je bila država nehvaležna napram Vam, pa je višek neresnice. Ali niste dobili lepo službo od vlade, ali niste prejeli za majhno delo veliko mesečno plačo 7000 kronic? Zakaj pa ste pozabili, da ste nastavljeni od države in ne od drja. Korošca, da ste služili samo njemu, namesto državi? Ali ne bi bilo neoprostljivo od Pašiča, da bi Vas še naprej plačeval za davki državljanov zato, da bi služil drju. Korošcu proti interesom države? Ali čer res več ne spominjate na Vaš infamni napad na SKS. in na Vaše obrekovanje naših poslancev? Ta je lepa! Državni uradnik naj vleče od države plačo za to, da napada ljudske poslance! Ne, gospod Rakušček, tako daleč pa še nisimo prišli! Cisto pravilno je, da so Vas pognali in vsak dober gospodar bi storil isto! Zato pa zadene krivda, da ste prišli ob državno službo, edinole Vas same in zato primite samega sebe za jezik in ne blatite drugih! Zvonjenje po toči se še nikoli ni obneslo in zato, slavni urednik zakonite «Sedanjosti», izvajajte iz preteklosti dober nauk in Vaša ne bo samo sedanjost, temveč zelo prihodnost!

(Polenšak pri Ptujju.) Župnik ustanovitelj Sokola in dru-

g. o. Živio Juža! Na Tvoje zdravje! Zdal si ga pa polomil! Ja, zakaj, čemu? No naletel si na trd oreh, ki se ne da kar tako zdrobiti! Vsi naši župljani bodo radovedni, kako je to mogoče, da jih je skupil naš Juža, ta preljubeznivi polenški župnik. Glejte, glejte, stvar je taka-le g. polenški župnik Juža je obdolžil našega g. nadučitelja, da je on naščul deco, naj zbeži iz razreda, če bi jo g. Juža pretopal, pa tudi to, da je g. nadučitelj pri šolski deci pobiral podpise, da bi odstranili g. župnika Poplatnika iz Polenšaka. — E, kdo bi to verjel, bi rekli pametni ljudje! ... Pa g. župnik je le trdel svoje. Prišlo je, kakor je to vsakdo pričakoval, do sodne obravnave. Ko pa je naš dragi g. Poplatnik videl, da se vztame pri sodišču stvar malo natančneje, se je stisnil v kot in prosil g. nadučitelja za poravnavo. Naš g. nadučitelj, ki se je držal Kristusovega nauka: «Odpustite in odpuščen vam bo», je tudi g. Poplatniku odpustil. Zahteval je od njega le, da poravnava sodne in odvetniške stroške ter da plača za Sokolski sklad na Polenšaku 1000 kron. Zdravo, ustanovitelj polenškega Sokola!

(Iz Vurberga pri Ptujju.) Javnost, ki je videla pri volitvah v ustavodajno skupščino, da smo mi s svojimi glasovi nekoliko zaostali za župljani ostalega ptujskega okraja, naj ne misli, da mi Vurbenčani nismo zavedni samostojni somišljeniki, temveč naj ve, kako se godi pri nas vsakomur, ki ne trobi v klerikalno trompeto. Anton Kolarič, posestnikov sin na Grajeni št. 38, pošta Vurberg, je bil izza dne 3. oktobra 1920. naročnik «Kmetijskega lista». Domači župnik ga je rotli na vse načine, naj list opusti. Ker pa je znal Kolarič ceniti pomen lista, zato tega ni storil. Župnik je nabujskal nato proti njemu njegovo mater in njegove sorodnike tako, da je mati sklenila, ga kratkoma prikrajšati pri dediščini. Mati je predala svoje posestvo drugemu svojemu sinu, ki je dober klerikalce, in sicer samo za četrtino prave cene. Anton Kolarič je bil zategadelj prisiljen iskati si svojo dediščino potem sodišča, katero je stvar pravično ocenilo. In kaj je pisal g. župnik na ptujsko sodišče! Evo v najvažnejših točkah dobesednj prepis njegovega pisma: Kraljevo okrajno sodišče v Ptujju. — Podpisani poročam: Na Grajeni h. št. 38 stanuje družina Kolarič. Oče Jakob je že pred par leti umrl, mati je izročila posestvo najstarejšemu sinu Francu Kolariču letos meseca maja za 100.000 kron. Vsi otroci so dobri in so se prav lepo razumeli z materjo in med seboj razen sina Antona Kolariča, ki je prišel okužen z boljševoškimi nazori iz ruskega ujetništva. Ta je že prej mater žalil; ko je pa mati izročila posestvo starejšemu sinu, je samo na to delal, da bi se posestvo še enkrat cenilo, ker bi on rad veliko imel, a malo delal. Vzel si je advokata in cenitev se je tudi izvršila dne 20. avgusta t. l. Vse se je cenilo na 322.000 kron ... K sklepu omenim še in zato tudi pišem te vrstice, da na ljudstvo silno slabo vpliva, ker se na zahtevo takih oseb posestva na novo cenijo. Ljudstvo še najbolj zaupa sodišču. Če se bodo pa take cenitve ponavljale, bo to zaupanje škodo trpelo. Alojz Kokeč s. r., župnik. — Ljudje božji, ki imate še količjak počestosti in krščanske ljubezni do bližnjega, pomislite, kam plovemo! Duhovnik, ki bi moral skrbeti za to, da bi se ljudje med seboj lepo razumeli, pripravljajo z golj iz strankarstva svojega bližnjega ob premoženju! Ker ni mogel tega takoj doseči, si je hotel pomagati z lažnim dopisom na sodišče, v katerem pravi, da je omenjeni Anton Kolarič boljševek. S tem krivično žali poštenega somišljenika SKS., ko je vendar znano, da je SKS. odločno nastopila proti boljševekom kakor tudi omenjeni Kolarič, ki je za SKS. jako navdušeno agitiral. Vse zadevo ima sedaj v rokah kazenskega sodišča. Pri prvi obravnavi je trdil g. župnik, da bo doprinesel dokaz za svojo obdolžitve. Bomo videli, kako bo gledal gospod župnik pri drugi obravnavi, ko bodo nastopili zoper njegovo laž tudi klerikalni pristaši. G. župnik, zapomnite si, da se pri drugih volitvah ne boste mnogo košatili s svojo stranko, ker pri ljudstvu ste izgubili vse zaupanje! — Vurbenčan.

(Malonedeljski župnik, «kanceljograf» in drugo.) Tudi naš g. župnik se je poslužil v polnem obsegu klerikalnega agitacijskega tedna. Dne 27. novembra je pri rani službi božji grozno ropotal zoper «slabo» časopise ter priročal svoje «dobro». Vprašamo zatorej tovariše poslance: Ali sme naš g. župnik vzlic «kanceljografu» agitirati na prižnici za klerikalno časopise ter prepovedovati ljudem, ki so se v cerkvi zbrali, da bi poslušali božjo besedo, neklerikalno časopise? V nasprotnem primeru prosimo svoje zastopnike, da končajo na merodajnih mestih to protustavno stopanje našega g. župnika. Dalje se je pritoževal g. župnik, da ima cerkev premajhne dohodke, da nima no-

benih vinogradov itd. Glede tega moramo povedati nastopno: Cerkev je imela par oralov dobrih vinogradov. — Če so vinogradi popolnoma propadli, je tega krivo Vaše «slabo gospodarstvo». Da imamo orgle, katere bi imeli lahko že pred nekaj leti (pogodili ste se zanje že leta 1915. ter v isti namen pobrali več let živež in denar) za par tisoč kron, sedaj za 35.000 kron in popolnoma nič vredne, je krivo zopet edinole Vaše «slabo gospodarstvo». Da nimamo za novo cerkev nabranega denarja, je krivo Vaše «slabo gospodarstvo», ker ste oddali nabran denar za vojno posojilo pokojni Avstriji. Da nimamo denarja za zvonove, katerega ste položili na oltar Vaši klerikalni majki Avstriji za vojno posojilo, je krivo istotako Vaše «slabo gospodarstvo» itd. — Našteli bi Vam lahko kot absolutnemu gospodarju v cerkvi in zunaj cerkve (tako zvaní cerkveni konkurenčni odbor in ključarji ne pridejo v poštev) veliko enakih in še hujših grehov. Zakaj imate premajhne dohodke, bi Vam pa sicer lahko povedali malonedeljski gostilničarji, kakor gg. Kosi in Senčar, kakor tudi v prvi vrsti Vaša bivša najemnica «Trezika». G. župnik! Končno Vas le še prosimo, da poučite svojega dičnega sodrujnika, g. kaplana, naj se obnaša nekoliko dostojneje, kadar se vrača v poznih nočnih urah domov. Za enkrat to zadostuj! Ako ne bo miru, se bomo pa še oglasili s čim drugim.

(Sv. Juri ob Ščavnici) Ko se bližamo koncu leta, je potrebno, da pregleđamo naše delo v starem letu in da si naredimo načrt za delo v novem letu. Reči moramo, da smo v starem letu samo napredovali. Naša stranka si pridobiva vedno več in več trdnih in zanesljivih pristašev, ki so spoznali našo delo in delo razdiralcev — klerikalcev. «Po njih delu jih boste spoznali...» In vse delo klerikalcev se najprejš zreali v «katoliških» listih «Straži» «Slovenskem gospodarju» in drugih. V nobenem jugoslovanskem listu se ne najde toliko in tako grdih osebnih napadov kakor prav v teh — «katoliških listih». In zato agitira zanje naš g. kaplan v «Murski straži» z dne 25. novembra 1921., kjer pravi med drugim: «Smrtno bi grešili nad spominom naših blagih pokojnikov, ki so vse svoje začetje in nehanje naslonili na en stebel, to je skalnat stebel krščanske vere, ako bi ne podpirali krščanskega časopisja! Gospod! Pustite vendar pokojnike v miru, ne motite jih v svetem spanju in ne snavljajte še teh v blatni politični boji! Vsa spomin umrlih naj Vam bo svet! G. župnik, poučite vendar svojega podrejenega sobrata, naj ne počenja takih stvari, sicer mu bomo morali posvetiti drugače. Izključeno ni, da bo našel g. kaplan še novo božjo zapoved: Bodi dosmrtni naročnik «Slovenskega gospodarja» in «Straže» ter ud «Orla» in SLS., pa lahko počenjaš vse, kar hočeš! Take zapovedi Vam še manjka, da bi lažje sopleli. Toda da odpremo ljudom oči, hočemo posvetiti do novega leta vse svoje moči agitaciji za naše glasilo — za naš «Kmetijski list». V vsako pravno kmetško hišo in v vsakemu samostojnemu gospodarju spada «Kmetijski list», ki edinj zastopa naš stan. Le «Samostojna kmetijska stranka» je naša stranka, «Slovenska ljudska stranka» je samo stranka župnikov in kaplanov (in organizov) ali kratko rečeno: klerikalna, «Jugoslovanska demokratska stranka» pa je stranka bogatašev itd. Oklenimo se naše stranke, delujmo zanj in za njen tisk ter bojujmo se proti rušilecu državne edinstvi in svobode — proti klerikalizmu. Novemu letu se bližamo z novimi močmi in v nadi na nove zmage in blagostanje. Vam, samostojni kmetje, kličemo: Na delo za našo «tranko, na delo za naš tisk! — y—

Politične vesti.

(Vladna kriza.) Kakor je na eni strani žalostna resnica, da je skoraj nemogoče sestaviti vlado brez radikalcev in demokratov, tako pa je na drugi strani še žalostnejša istina, da pozabljajo tako radikalci kakor demokrati na državni interes. Cisto jasno je, da moramo po sprejetju ustave preiti takoj k razpravi tistih zakonov, ki so že v ustavi predvideni in brez katerih je ustava nepopolna. Predpogoj temu pa je delovanje skupščine. Zato je neopravičljiv greh, da se izgublja dragocen čas in da od Vidovega dne do danes še ni rešila skupščina niti proračuna, niti volilnega zakona, niti kakega drugega zakona. In najhujše je to, da izvirva vsa nedelavnost skupščine zgolj iz osebnih nasprotij, ki obvladujejo mišljenje radikalcev in demokratov, in iz ozirov na njih strankarski interes. Zaradi teh nepatriotičnih motivov mora počivati tedaj vse potrebno delo in zaradi tega ne moremo priti do tako nujno potrebne konsolidacije države. Dela se na tak način kakor da bi se podrla država,

še ni minister notranjih zadev ravno eksponent stranke. Brez sramu se javno razpravlja, ali bodi naša notranja politika v službi radikalcev ali demokratov. To je tisto prokletstvo Slovanov, da v medsebojnem sporu pozabljajo interes domovine. Ni glavno stranka, temveč nad stranko je domovina in njen najvišji organ država. Vprašanje ministrov bi se moralo reševati tako, da bi se vprašalo, kdo bo najbolje služil državi in ne, kdo je najboljši strankar. Pri pomniti pa je treba še eno. Današnje razmere v skupščini so verna slika politične nezrelosti našega naroda. Razmerje strank, kakršnega so dale zadnje volitve, ne more roditi dobrega parlamentarnega dela. Zato lahko mirno rečemo, da se razmere ne bodo prej izboljšale, dokler ne bodo nove volitve korenito izpremenile sedanega številčnega stanja strank. Ker pa je to delo vsega naroda, zato naj še sedaj vsak volilec premisli, kako bo volil prihodnjič, kajti samo volilci so tista moč, ki more ozdraviti naš parlament. Povsod na svetu, kjer so parlamenti udomačeni, se ločijo v glavnem volilci na dva tabora. Prav isto moramo doseči tudi pri nas, ker šele potem bomo imeli delazmožen parlament. Naj bodo stanovske stranke, naj obstoje delavske, meščanske in kmetijske stranke, toda vse naj stopijo pred ljudstvo z delavnim programom, ne pa s hujškarijami! Če v volilni dobi se mora izvojevati program skupščinskega dela, ker le potem bo šlo tudi delo v parlamentu samem gladko izpod rok.

(Kako je prišlo do krize?) Pogajanja med demokrati in radikali so bila že domalega zaključena in pričakovalo se je z gotovostjo, da se bo predstavila nova vlada. Ker so pa postavili demokrati kot kandidata za notranjega ministra Pribičevića, na kar so radikali v bistvu že pristali, so nastopili nepričakovano radikalci s tako ostro proti tej kandidaturi, da ni preostalo Pašiču nič drugega kakor podati demisijo. Kralj je demisijo sprejel in poklical k sebi predsednika skupščine dr. Ribarja. Po nasvetu dr. Ribarjevem je poveril kralj Pašiču z zopetno sestavo vlade.

(Pogajanja.) Takoj nato, ko je kralj poveril Pašiču novič s sestavo vlade, je le-ta pričel pogajanja s strankami, najprej z onimi, od katerih ni upanja, da bi vstopile v vlado, kakor n. pr. z zemljoradniki, ki upajo, da jim prinese nove volitve velikanse uspehe, dalje s Proticem in drjem. Korošcem in slednjič se je posvetoval tudi dalj časa s tovaršem Rajarjem.

(Naši pogoji in naše zahteve so jasne.) Rešiti se mora proračun, in sicer tako, da bo s prihranki, ne pa z novimi davki doseženo ravnovesje. V proračunu se mora izvesti tudi z izenačenjem davkov. Na vsak način pa je proračun prvi zakon, ki ga mora dognati skupščina. Takoj za tem zakonom morata priti v razpravo vojaški zakon in agrarna reforma. Pri novem vojaškem zakonu bodo zahtevali naši poslanci med drugim, da se orožne vaje vrše le po 14 dni, in sicer samo trikrat in ne petkrat, kakor je sedaj v veljavi. Za orožne vaje se ne sme rekvirirati nobena živina ali nobeno vozilo. Če potrebuje vojska ob mobilizaciji živino ali kaj drugega, mora potrebno takoj na mestu plačati. Dalje bodo zahtevali naši poslanci različne olajšave glede oprostitve vojaške službe. Ko bodo ti zakoni pod stredo, bo treba, da pride na vrsto volilni red, da bo mogoče izvršiti volitve v novo skupščino, ki naj dovrši potrebno zakonodajno delo.

(Osemurni delavnik) ostane v veljavi še dalje v industriji, v mali obrti pa se dovoli deveturni in deseturni delavnik, če soglašajo z njim delavci. Tako je sklenil zakonodajni odbor. (Za kmetijske delavce.) V zakonodajnem odboru je dosegel naš tovariš Drogenik važen in pomemben uspeh za naše kmetijske delavce. Zavarovanje zoper nezgode in onemoglost se bo raztegnilo na predlog tovariša Drogenika tudi na kmetijske delavce. Predlog demokrata dr. Kurovca se je namreč oziral le na tvorniške delavce. Prvi govornik na predlogu, socialni demokrat Divac, ni niti z besedico omenil kmetijskih delavcev. Enako je molčal o njih govornik in zastopnik zemljoradnikov. Šele poslanec Drogenik se je zavzel za kmetijske delavce in jim priboril njih pravico. Pa bodo vseeno govorili socialisti in drugi, da so samo

oni pravi zastopniki kmetijskega delavstva. Da, pri volitvah! Ko je treba zavnesti nastopiti, pa pozabijo nanje. Tovariši, zapomnite si to!

(Varčevanje.) V posameznih ministrstvih se je izvršilo ponovno skrčenje izdatkov, in sicer v višini 224 milijonov kron. Ker pa vse to še ne zadostuje, zahteva finančni minister, da se ta vsota zviša na 344 milijonov kron. Ta prihranek naj se doseže že v prvih treh mesecih.

(Na Češkem) je izbruhnila velikanska rudarska stavka, ki se je udeležuje skoraj 50.000 delavcev. Če ne pride skoro do sporazuma, grozi generalna stavka delavstva, pri kateri bi stavkalo okoli 150.000 delavcev.

(Nemški cesar Viljem) se namerava zopet poročiti, in sicer z vdovo nekega v vojni padlega višjega nemškega oficirja, s katero je živel že med vojno v intimnem razmerju.

(Dogovor glede Daljnega iztoka.) Japonska je sklenila z Ameriko dogovor, po katerem se odreka pravicam na Kitajskem, za kar pa dobi Mandžurijo in otok Sahalin.

Raznoterosti.

(Število in obisk srednjih šol v Sloveniji.) Srednjih šol je v Sloveniji 21, in sicer 11 gimnazij, odnosno realnih gimnazij, 2 realki, 7 učiteljskih in 1 dekleški licej, odnosno dekleška reformna gimnazija. Gimnazijcev je 3717 rednih in 97 eksternistov, med njimi 302 deklici. Realcev je 1159 rednih in 7 eksternistov, med njimi 101 deklica. Učiteljsčnikov je 904, med njimi 519 deklic; vseh srednješolcev je torej v Sloveniji 6390. Najmočnejši zavod je ljubljanska realka, ki šteje 736 učencev; I. državna gimnazija v Ljubljani šteje 734 učencev, drugi zavodi so šibkejši.

(Milijonska poneverba v Ljubljani.) V Zagrebu so aretirali zaradi velikih špekulacij verižnika Tržačana Gomziča, ki je imel tudi v Ljubljani svoje prijatelje, in sicer trgovca Draščka in bijskega bančnega uradnika Malniča. Ta dva naj bi pomagala nakupiti napoleonore (francoske zlatnike), ki bi jih potem prodali v Italijo. Ker pa imenovana nista imela dovolj denarja, zato sta jima priskočila na pomoč Komar in Križaj, ki sta si iz zavodov, kjer sta bila uslužbena, «izposodila» nad štiri in pol milijona kron. Prvi je bil podravnatelj klerikalne «Zadružne gospodarske banke», drugi pa ravnatelj klerikalne «Ljudske posojilnice». Kupčija se jim je ponesrečila, ker ni prinesel neki Jovanović iz Romunije napoleonorov, kakor je bil obljubil. Prišla je katastrofa in sedaj so bili ptički izročeni sodišču, kjer jih čaka zaslužena kazen.

(Število prebivalcev v Poljski.) Poslednje ljudsko štetje je izkazalo na Poljskem 28.940.000 prebivalcev. V to število pa niso všteti vojniki, ujetniki in interniranci, tako da šteje celotno prebivalstvo Poljske gotovo preko 30 milijonov duš.

(Landrijev proces.) ki je tedne in tedne razburjal ves svet, je končan. Landri, zaročenec 283 žen, ubijalec 10 žen, je bil obsojen na smrt. Ker so pa porotniki prosilili za Landrijevo pomilostitev, bo izpremenjena smrtna obsodba najbrže v dosmrtno ječo. Proces je dosegel višek zanimivosti, ko je poročal zdravnik dr. Pol, ki je izjavil, da se je našel v Landrijevi vili na treh krajih pepel, med katerim so bile človeške kosti. Poleg tega se je našel tak pepel tudi v Landrijevem štedilniku. V vsem je bilo 295 ostankev kosti, o katerih se lahko z vso gotovostjo trdi, da so človeške. Dokaže se tudi lahko, da so najdeni ostankev kosti od najmanj treh človeških trupel. Našli so namreč šest ostankev ušes in pet stopal, kar jasno dokazuje, da izhajajo kosti od treh trupel. Starosti trupel ni bilo mogoče več dognati, pač pa je skoro gotovo, da so bila trupla ženskega spola. Dobili so se namreč majhni in fini zobje, ki so taki, kakršne imajo le ženske. Da bi se dognalo, katerih oseb trupla so to bila, pa je nemogoče. Način smrti teh ljudi se ne da dognati. Najverjetneje je, da je Landri žrtve zadavil, razsekal nato trupla na drobne kosce, ker se poznajo na koščeh udarci sekire, ter jih slednjič sežgal. V štedilniku, kakršnega je imel Landri, je zelo lahko sežgati človeško truplo. Preizkušnje so dognale, da se potrebuje v takem štedilniku za sežig lobanje brez možgan 63 minut, za sežig lobanje z možgani 1 uro in 40 minut. Da se ni našla v vili nobena sled krvi, ni dr. Pol nikakor osupnilo, kajti v svojem življenju je nalezl že na enak primer, in sicer takrat, ko je v Buživalu natakara Biržer ubil ljubimca svoje žene Zobena ter ga razsekal na drobne kosce, katere je vrigel potem v reko Seno. Vse svoje početje je morilec kesneje priznal in vendar ni bilo najti niti kapljice krvi. Takih primerov pozna kazenska kronika še več, kar je čisto naravno, ker se kri zelo lahko izmije. Interesantno je

tudi to, da se je moglo ugotoviti samo take kosti za človeške, na katerih so bili udarci sekire vidni. — Pri preiskavi v Landrijevi vili se je zgodila velika napaka. Ko se je namreč prvič ogledavalilo vilo, se ni našlo nobenih kosti. Šele tri tedne pozneje, ko so drugi preiskavali vilo, so našli ostanke kosti. Pri tem pa se je napravila ta napaka, da se vila ni zapečatila že po prvi preiskavi. Zaradi tega pravi Landrijev zagovornik, da je lahko mogoče, da je med tem časom kdo drugi zanesel kosti v vilo. Toda to možnost izključujejo izvedenci, ki pravijo, da so bile kosti že tako strohnele, da je njih velik del kljub največji previdnosti razpadel, samo če so se jih doteknili. Zategadelj je izključeno, da bi mogel kdo zanesti kosti v vilo. Mogoče bi bilo torej edino to, da bi jih kdo sežgal v vili, kar pa je zopet izključeno, ker so kosti človeške in ker se ve, da v tistem času ni nihče v vili prebival. Pepela je bilo 100 kilogramov. Dočim vsebuje običajen pepel le en do poldrug odstotek kalijevega fosfata, je imel pepel v Landrijevi pečni nad pet odstotkov. Pri nadaljnjem izpraševanju so povedali izvedenci še nastopne zanimivosti. Med najdenimi ostankev kosti jih je bilo 150 od lobanj s skupno težo 996 gramov. Človeška lobanja pa tehtajo samo 400 gramov, kar je zopet dokaz, da so pripadale kosti najmanj trem truplom. Poizkusi v Landrijevem štedilniku so se sijajno obnesli ter se je z njimi dokazalo, da se more popoloma sežgati človeško truplo, težko 50 kilogramov, v enem dnevu. — Za izvedenci so govorili zastopniki Landrijevih žrtev. Velikanski vtisk so napravile besede slovečega odvratnika, ki je dejal Landriju: «Landri! Pripelji te mi samo eno ženo, za katero Vas dolže, da ste jo ubili, in dam Vam roko ter Vam rečem, da ste pošteni. Če pa tega ne morete, pa povejte naslov vsaj ene Vaše žene, la zve, kje živi, in nastopil bom za Vas!» Toda Landri je molčal ter samo gledal v svojo beležnico. Ostro je nastopil državni pravdnik ter popisal vse delovanje Landrijevo. Posebno je naglasil mirnost, s katero je izvrševal Landri svoje krvavo obrt. V svoji beležnici si je natančno zabeleževal, kdaj in s katero žensko ima kje sestanek. Bili so dnevi, ko je imel oddano skoro vsako uro. S presenetljivo hladnostjo je opravljal Landri svoje zločinsko delo. Ko je peljal žrtve v svojo klančnico, je kupil zase vozni listek za tja in nazaj, dočim za žrtve samo za tja, ker za nazaj itak ni bilo treba. In kadar se je zgodil uboj, je zapisal Landri vedno v svoj dnevnik uro in minuto uboja ter pripisal vsoto denarja, ki jo je dobil za prodane stvari svoje žrtve. To se je ponavljalo redno in bi se gojilo še naprej, če ne bi zagrabila Landrija roka pravice. — Po tem ogromnem dokazilnem materialu pač ni čudno, če so porotniki potrdili Landrijevo krivdo in če ga čaka sedaj smrt na giljotini.

(Nepoboljšljive.) Neki ameriški časnikar se je zanimal za to, ali je Landrijev proces žene kaj izučil. Landri je, kakor znano, pričel s svojim delom na ta način, da je dal v liste inserat z naznanilom, da ima 4000 frankov stalnih dohodkov in da se hoče oženiti. Na ta inserat so se začele oglašati žrtve trumoma. Sprajad omenjeni časnikar je dal sedaj v liste do pičice enak inserat, kakor je bil Landrijev, samo da je zamenil vsoto 4000 z novim razmeram primerno vsoto 12.000. In dasi je še vsem ženam zvenel v ušesih Landrijev proces, so se vendar tako trumoma oglašale, da bi mogle časnikar ponoviti Landrijevo igro, kajti ženske so in ostanejo nepoboljšljive.

(Vranglovec odidejo.) Intervencija tovariša Puelja je popolnoma uspešla. Vranglovec odidejo z meje in ljudstvo bo rešeno nepotrebnih šikan. Beležimo z zadoščenjem to vest, saj je «Kmetijski list» znatno pripomogel k temu, da je prišlo ljudstvo do svoje pravice.

(Ženo ustrelil.) Preteklo nedeljo se je zgodila v Splitu strašna nesreča. Narednik vojaške godbe Armando Bortolazzi je prinesel domov revolver, katerega je hotel preizkusiti. Pri preizkušanju pa se je revolver sprožil in kroglja je zadela njegovo ženo in ji prebila prsa, tako da je bila takoj mrtva. Ker je živel narednik z ženo v srečnem zakonu, zato je vsak zločin izključen.

(Smrtna obsodba.) Pred novomeško poroto je bil obsojen 36letni Ferdinand Vajs na smrt, ker je lansko leto na Dobliški gori pri Črnomlju s sekuro ubil svojo ženo in svojo hčerko. Mrtvi trupli je skrtil nato v neki zidnici, katero je zažgal, da bi izbrisal na ta način vsako sled svojega hudodelstva. Toda zločin je prišel vseeno na dan in v Novem mestu je bila izvršena nad njim pravična sodba.

(Milijonske goljufije na Dunaju.) Na Dunaju so aretirali bankirja Kleina in njegovega pomočnika Singerja, ker sta osloparila svoje kliente za 100 milijonov kron. Ptička sta osnovala banko in zaleparila jima je cvetela, dokler ju ni zasledila roka pravice. Ko so ju prijeli, so našli v njihovi banki samo 24.000 kron. Pač lepa banka to!

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar velja od 272 do 274 kron; nemška marka od K1-40 do 1-45; italijanska lira K11-40 do 11-60; angleški funt sterling od 1110 do 1125 kron; francoski frank okoli 20 kron; češka krona od K3-04 do 3-06 in avstrijska krona 4 vinarje.

(Madžarski denar.) Ena madžarska krona je približno ena tretjina naše krone, kar je za nas huda krivica, ki se bo v najbližjem času gotovo izpremenila v našo korist. Za to je več vzrokov. Primanjkljaj Madžarske znaša šest in pol milijarde kron. To po proračunu finančnega ministra Hegediša, ki je računaj, da bo madžarska krona v Curihu vredna tri vinarje. Ker pa dajejo danes v Curihu za madžarsko krono največ sedem desetink vinarja, zato se poveča madžarski primanjkljaj na najmanj 15 milijard kron, kar pomeni skoraj 20krat toliko, kolikor znaša naš primanjkljaj. Vrh tega je plačilna bilanca Madžarske skrajno neugodna. Silno slabo je vplival končno na madžarske finance Karlov puč, tako da moremo reči, da bo v kratkem nastopila madžarska krona isto usodepolno pot navzdol kot avstrijska. Kdor ima torej madžarske krone, naj bo previden, da ne bo trpel škode!

(Stanje Narodne banke.) Bankovec je bilo dne 22. novembra za 4.546.020.650 dinarjev in se je njih število zmanjšalo za 21.391.985 dinarjev. Istočasno pa je tudi padla kovinska podloga za 11.902.874 dinarjev na 415.009.804 dinarje.

(Avstro-ogrska banka) je zvišala obrestno mero od 7 na 8 odstotkov. Število njenih bankovcev je zopet silno narastlo in bo njih vrednost dosegla v najkrajšem času znesek 120 milijard kron.

(Angleška banka) je znižala obrestno mero od 6 na 5 odstotkov. Avstriji navzgor, njih denar navzdol, Angleži navzdol, njih denar pa stoji zgoraj. Taki so zakoni mednarodnih kapitalistov!

(Konec občinskega sodišča v Mariboru.) Vsled sklepa mariborskega občinskega sveta se razpusti mariborsko občinsko sodišče za pobiranje draginje. Dnevnic pa se izplačajo članom vseeno. Od sodišča ima torej Maribor samo škodo. Klerikalen «uspeh»!

(Izvoz sirovih kož in usnja.) Izvozna carina se pobira samo na sirove, suhe, mokrosoljene in v apnu konservirane kože, in sicer za vsakih 100 kilogramov dinarjev v srebru: na goveje kože 400, na ovčje in kozje kože 300, na kozličje kože 200 in na konjske kože 100 dinarjev. Predelane kože so carine proste.

(Cene slanini v Ljubljani.) Občinsko sodišče v Ljubljani je določilo za slanino nastopne maksimalne cene za kilogram: 1.) Za slanino kranjskih prasičev, po 4 cm debelo in brez kože, 55 kron; 2.) za trebušno slanino kranjskih prasičev, po 4 cm debelo in brez kože, 50 kron; 3.) za prvovrstno slanino hrvaških prasičev, po 8 cm debelo in brez kože, 76 kron in za enako slanino, debelo le od 4 do 8 cm, 70 kron. Cene veljajo izza dne 3. decembra.

(Andrejev sejem v Celju) dne 30. novembra je bil sijajno obiskan, kar dokazuje, da so se naše gospodarske razmere že vendar nekoliko uredile.

(Mariborski svinjski trg.) Na svinjski sejem v Mariboru dne 2. novembra je bilo pripeljanih 52 prasičev. Cene so bile prasičem takele: 4 tedne starim od 100 do 120, od 5 do 6 tednov starim od 180 do 200, 6 do 8 tednov starim od 400 do 450, od 5 do 6 mesecev starim od 600 do 800, od 8 do 10 mesecev starim od 1400 do 1600 in eno leto starim od 2000 do 2200 kron. Polpitane svinje so se plačevale od 32 do 34 kron za kilogram mrtve teže, plemenske svinje pa od 26 do 28 kron za kilogram žive teže.

(Živinski sejem v Zagrebu.) Na zadnjem sejmu v Zagrebu so bile cene za kilogram žive teže: volom po 16 do 18, junecem od 22 do 24 kron, kravam od 8 do 14, teletom od 22 do 24 kron. Prvovrstne svinje so se plačevale od 42 do 54, drugovrstne pa od 36 do 42 kron za kilogram žive teže.

(Seno) se je prodajalo v Zagrebu po 650 do 900, slama pa po 350 do 400 kron za 100 kilogramov.

(Cene erdeljskemu vinu padajo.) Iz Temešvara se poroča, da padajo cene erdeljskemu vinu. Lansko vino se prodaja že od 7 do 11, letošnje pa od 5 do 9 lejev za liter. Banaška gorska vina veljajo od 4-25 do 6, dolinska pa od 3-50 do 5 lejev. Najfinejša gorska vina imajo ceno do 7, najfinejša dolinska pa do 6 lejev. Ker je lej vreden približno dve naši kroni, zato je nevarnost, da postanejo romunska vina resen konkurent naših vin. V Ljubljani so se na vinskem trgu tudi že res pojavila romunska vina, kar bodi resen opomin našim vinogradnikom.

(Nemški hmeljski trg.) Iz Nirnberga poročajo, da je povpraševanje po hmelju še vedno precejšnje. Cene hmelju se gibljejo od 7000 do 14.300 nemških mark za 50 kilogramov.

(Cene živini v Nemčiji.) Za 50 kilogramov žive teže so se plačevale nastopne najvišje cene: za govejo živino 1200, za teleta 1300, za ovce 750 in za svinje 2000 mark. Najnižje cene so bile: za goveda 250, za teleta 400, za ovce 300 in za svinje 1000 mark. Te cene si naj prepíše «Slovenski gospodar», nato pa naj napiše še kak članek o prodaji goveje živine. Morda nas osreči potem zopet s kako modro. Samo laži naj opusti!

(Žitni trg.) Novi Sad, dne 29. novembra. Pšenica: banatska od 1320 do 1360, srbska po 1320 kron za 78 kg; ječmen po 960; oves: banatski po 800, baški po 840; koruza: stara baška od 1100 do 1150, stara banatska od 1050 do 1075, nova banatska okoli 950; moka št. 0 1880; otrobi od 625 do 640; fižol (nov, bel) 1150, (star, bel) 1020; svinjska mast od 6800 do 6600 kron; suhe češplje 2250. — Vinkovci, dne 2. novembra. Pšenica od 1350 do 1360, nova koruza od 1030 do 1040. Povpraševanje po novi koruzi živahno; dovoz slab. — Novi Sad, dne 2. decembra. Cene pšenici od 1350 do 1360 kron. Dovoz slab. Po koruzi se zelo povprašuje. Stara koruza se trži po 1100 do 1120, nova pa po 1040 do 1060 kron. Železniški promet je slejkoprej največja ovira kupčiji.

(Kruh v Ljubljani podražen.) Z ozirom na podražitev moke je določilo ljubljansko občinsko sodišče v sporazumu s peki in pekovskimi pomočniki nastopne maksimalne cene kilogramu kruha: belega K18-80, rženega 15 in črnega 14 kron. Zemlje morajo biti 4 in pol dekagrama težke in se smejo prodajati po kroni. Višje cene so prepovedane.

(Delniška pivovarna v Zalcu) zvišala svojo glavnico od 2.640.000 kron na 8 milijonov kron. Pivovarna, ki je sedaj popolnoma moderno preurejena, bo mogla proizvajati letno 100 tisoč hektolitrov prvovrstnega piva. Ker si bo odslej dovažala pivovarna premog po lastnem tiru in ker ima tudi lasten tir iz tvornice na železniško postajo, se bodo upravni stroški zelo zmanjšali, vsled česar se bo že itak visoki dobiček pivovarne znatno povečal. Ker je delniška pivovarna v Zalcu edini res slovenski zavod, ga pripravljamo in želimo, da bi pivovarna napredovala tudi v tem oziru, da bo točila najcenejše pivo. Po našem skromnem mnenju je namreč cena pivu vendarle previsoka in preveč pretirana.

(Zasluge laških izseljencev.) Kakor naši, tako pošiljajo domov tudi italijanski izseljenci velikanske vsote denarja, katerega so si priborili pri svojem delu v Ameriki. Leta 1912. so poslali laški izseljenci domov 481, leta 1914. 392, leta 1919. 1 milijard 343 milijonov, za letošnje pa se cenijo pošiljke že na preko 2 milijardi lir. Dasi izgleda, če presojamo samo številke, kakor da bi prihranki laških emigrantov narasli, vendar temu ni tako, kajti po današnjem kurzu bi znašalo onih 481 milijonov lir iz leta 1912. okroglo 20 milijard današnjih lir, ker je današnja lira vredna samo eno petino predvojne lire.

(Uporaba natrijevega bisulfata za ohranitev sodov in vina.) Natrijev bisulfat je brezbarvna sol, ki se raztopi v vodi. V obliki zrnatih kristalov se dobi v vsaki drogeriji. Uporablja se namesto žveplanja sodov. Žveplanje z natrijevim bisulfatom se izvrši na ta-le način: Sod se najprej opere in voda se odcedi. Nato se vzame na vsak hektoliter sodove vsebine 10 gramov (1 deko) bisulfata. (Pri velikih sodih se vzame manj.) Na 100 hektolitrov 250 gramov. Odmerjeno množino se raztopi v vodi.

Raztopino se vlije v sod, ki se ga takoj zamaši. Iz raztopline se tvori v sodu žvepleni dvokis, ki konservira sod prav tako kakor žveplo. Če se čez mesec dni sod otvori in nima nobenega duha po žveplu, se vlije v sod še nekaj raztopljenega bisulfata. Če se hoče sod rabiti, se izlije raztoplina in sod se izplakne z vodo. Tudi vino se more žveplati z natrijevim bisulfatom. Na hektoliter vina se vzame 1 do 2 gram, nikdar pa ne čez pet gramov bisulfata, ter se ga vsiplje v vino in pomeša. Razvije se žvepleni dvokis, ki konservira vino. Vinom, ki imajo duh po gnilih jajcih, vzame sol ves duh.

Poslano.

Odbor za gradnjo železnice Kočevje-Brod-Moravice pod vodstvom g. veleindustrija A. Kajfeža in g. inž. dr. Fr. Musila je izdal plakat, iz katerega naj se razvidi, da je proga Kočevje-Brod-Moravice najboljša. Opozarjamo javnost na metode, katerih se g. A. Kajfež poslužuje na tem plakatu.

Dolžina predora Knežja lipa naše proge je navedena s 3 km, dočim je predor v resnici dolg le 2 km. Da ni to le pomota, je dokaz to, da je ta

predor vrisan z dolžino 3 km tudi po merilu.

V zemljevidu 1 : 800.000 žonglira s trasami in kraji posebno spretno. Končno postajo naše trase na reški progi, t. j. Vrbovsko-Sever, je premaknil za 10 km proti Ogulinu, Vinico pa za 12 km v smeri proti Karlovcu. Prilicno za ravno toliko tudi Severin ob Kupi. S tem je dosegel, da izgleda naša zveza Črnomelj-Vrbovsko-Sever kakor pravcata paralelna železnica Črnomelj-Karlovac-Ogulin, s čimer je »dokazano«, da je ta zveza popolnoma odveč. Obe naši zvezi izgledata sploh tako, kakor da bi ju raztegnil in razmetel veter, hud Kajfežev veter, ki začne pihati, kadar zmanjka argumentov.

Kako zemljevid in marsikaj drugega, kar g. A. Kajfež na svojem plakatu previdno zamolči, v resnici izgleda, pokaže naš novi plakat.

Dobra stvar govori sama zase!
Odbor za zvezo dolenskih železnic iz Kočevja in Črnomlja preko Severina ob Kupi v reško progo.

Izjava.

Podpisani sem govoril dne 15. novembra v občinski pisarni v Sakoškaku med večimi osebami proti g. Jo-

žetu Janžekoviču čez »Samostojno kmetijsko stranko«, njene poslance in pristaše tako, da so me nameravali tožiti, kar sem tudi zaslužil.

Zahvaljujem se dotičnikom, da niso tožbe vložili in me tako rešili zaslužene kazni, ter obljubljam, da ne bom več govoril proti njim.

Zato prostovoljno plačam za uboge učence pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah 40 (beri štirideset) kron, razglasitev te izjave v »Kmetijskem listu« kakor tudi poštno in vse k temu spadajoče stroške.

V Sakoškaku, dne 20. novembra 1921.

Jože Horvat s. r.,
posestnik v Sakoškaku,
pošta Juršinci pri Ptujju.

Obrtnik.

Zakonodajni odbor in obrtniško vprašanje.

Na svoji seji z dne 26. novembra je razpravljal zakonodajni odbor o dveh vprašanjih, ki sta za naše obrtnike največje važnosti. V razpravi je

bila naredba deželne vlade za Slovenijo, da so nekaj proste obrti, kakor točenje vina v steklenicah preko ulice, trgovina z mlekom, jajci, živino in drugimi poljedelskimi pridelki, vezane in da se jih more izvrševati le na podstavi pridobljene koncesije. Imamo žalibože bridke izkušnje, kako so se podeljevale te koncesije in ker ne moremo misliti, da bi bilo to naenkrat bolje, moramo že iz tega stališča nasprotovati koncesioniranju nekaj prostih obrti. Naš zastopnik v zakonodajnem odboru, tovariš poslanec Drofenik, pa je nastopil proti tej naredbi tudi še iz drugega nad vse važnega razloga. Mi stojimo na stališču svobodne konkurence in zato ne moremo odobravati nobenih vezi, ki se jih nalaga obrti. Zastopnik demokratov, poslanec dr. Žerjav, je naredbo zagovarjal, klerikalcev pa kot po navadi ni bilo blizu. Vseeno pa je prodl Drofenikov predlog, vsled česar je sedaj trgovina z živino, jajci in poljedelskimi pridelki prosta obrt, do katere ima pravico vsak državljan, samo če jo je prijavil pri okrajnem glavarstvu. Enako je prosta obrt trgovina z vinom v steklenicah preko ulice. — Nadalje je bila v razpravi naredba deželne vlade za Slovenijo o ustanov-

ljanju obrtniških zadrug in njih zvez. Te ustanove so za naše obrtništvo največje važnosti tako v kulturnem kakor strokovnem oziru. Zato se je za naredbo toplo zavzel poslanec Drofenik. Dasi pa je podpiral tovariša Drofenika poslanec dr. Žerjav, je naredba vendarle propadla. Pred glasovanjem jo je odkuril iz dvorane klerikalni poslanec dr. Gosar in s tem bistveno pripomogel k propadu naredbe. Tako so nastopili v obeh primerih klerikalni poslanci proti interesom obrtništva in pokazali s tem vsem zavednim obrtnikom pot iz njih stranke. Obrtniki, ravnajte se po tem in bodite možje, ki se ne pustite voditi za nos!

(Novo srečo in novo veselje do življenja) dobi vsaka dama, če olepša svojo zunanost, ker tako vsakomur bolj ugaja. Zelo in vedno se hvalijo priljubljena Fellerjeva sredstva za nego lepote, kakor »Elsa«-lilijino-mlečno milo, »Elsa«-obrazna pomada, »Elsa«-tanochina pomada za rast las. Vse te predmete razpošilja Evgen V. Feller, lekarnar v Stubici donji, Elsa-trg št. 344 (Hrvaško).

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „Elsafluid“ kot lepotilo (kosmetikum)

za nego zob, zobnega mesa in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistečega in osvežujočega delovanja kar najbolje. Ravno tako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celotnega telesa. »Elsafluid« je mnogo močnejši in učinkovitejši nego francosko žganje in sploh najboljše sredstvo te vrste. Tisočera priznanja! Z zmotom in poštino za vsakogar:

- 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 48 K.
  - Za prodajalce:**
  - 12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 168 K
  - 24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. . . . . 290 K
  - 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. . . . . 394 K
- POSTINJE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.
- PRIMOT: Elsa obličje za kurja očesa po 5 K in K 7-50; Elsa mentolni klinčič 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa ustna voda 36 K; Elsa kolonjska voda 41 K; Elsa sumski miris 41 K; glicerin po 6 in 30 K; Lysol, Lysoform 30 K; kiselki čaj 3 K; Elsa mesni prašek 15 K; strup za podgane in miši po 8 in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja, Elsatrž št. 344 (Hrvaško).

Detelino seme in vse druge pridelke

plačuje najbolje firma SEVER & KOMP. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12. Zahtevajte naše tržno poročilo, ki se vam bo ob vsaki izpremembi cen brezplačno doposlalo!

Brusni les

(Schleifholz) kupuje in plačuje po 300 K m² F. T. v Medvodah, pošto ležeče.

Trgovina z železnino Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“
v LJUBLJANI, Valvazorjev trg št. 7
nasproti križanske cerkve (prej Hammer schmidt-Mühleisen).
Zaloga cementa in karbida.

„Ilirija“

lesna trgovska in industrijska družba v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 8 (pred sodnijo),

kupuje hlode vsake vrste, stojječ in tesan les in deske ter sprejema tudi komisijska naročila.

Pozor! Pozor! „Ekonom“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani,
r. z. z. o. z.,
ima v zalogi več vagonov raznovrstnega
pralnega mila
izborne kakovosti po teh-le zelo ugodnih cenah:
K 37-50, K 35-50 in 32 K za kilogram.
Milo se nahaja v zabojih po 50 kg, oddajamo ga pa tudi manjše količine.

	kilogram po
Mast, veleprima, v sodih po 100 in 200 kg	K 81-50
Otrobe, debele	K 7-20
Otrobe, fine	K 7-—
Pšenično moko št. 0	K 19-50
Pšenično moko za kuho	K 18-50
Oves, lep, zdrav	K 9-10
Slanino, prekajeno	K 70-—
Sladkor, kristal	K 46-—
Koruzo, lepo, suho, novo	K 11-30

Vse, dokler traja zaloga.

Menjalnica Slovenske eskomptne banke

Ljubljana
Telefon int. št. 3   Telefon int. št. 3
nasproti glavnega kolodvora
kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

I. SANDRIN LJUBLJANA velika zaloga vsakovrstnega
tuzemskega in inozemskega USNJA
na debelo
MESTNI TRG 6

Pozor, naročniki in naročnice!

Naznanjamo vam, da bo znašala naročnina za „Kmetijski list“ prihodnje leto prav toliko, kolikor do sedaj, namreč 12 in pol dinarja ali 50 kron. Prihodnjič priložimo listu poštno položnico, ki jih izvolite takoj izpolniti in denar odposlati.

po ceni zida
lahko vsakdo,
če proizvaja za svojo potrebo sam
cementno strešno opeko
in
stavbno kamenje
na
AMBI-strojih za strešnike
in
PAX-strojih za stavbno kamenje,
ki so znani v vseh krajih sveta in se povsod rabijo.
Proizvodi teh strojev presežajo po svoji kakovosti tudi najboljše opeko iz gline in so po ceni. Z uporabo teh strojev se dosti prihrani na transportu in lomljenju, ker se dela s strojem na stavbišču samem.
Ponudbe in obiski po naših inženjerjih brezplačni.
FERRUM, d. d.
Ciglana 20 a. Zagreb. Telefon 6-83.

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 16
se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Kmetovalci!
Blaznikova Velika Pratika za leto 1922. je izšla.
Letošnja izdaja se odlikuje po slikah iz naše domovine in je posvečena poznanju naše države. Bivša Avstrija nam je z vsemi sredstvi zapirala pogled na naše sedanje dežele, tako, da je le malo Slovencev, ki poznajo našo bogato domovino, zato si je štela »PRATIKA« v dolžnost, da s podrobnim opisom naših južnih krajev seznaní svoje bralce z našo obširno domovino. — Tudi letošnja izdaja stane 5 K.
Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blaznikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetško glasilo!
Pratika se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarni J. Blaznika naslednikov v Ljubljani, Breg št. 12.

Kapital: K 20.000.000   **SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA**   **Rezerve okrog K 6.000.000**
INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU   **LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1**   **IZVRŠUJE VSE BANCNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE**
DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA